

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ ഏകോനവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ ഏകോനവിംശോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

കിമ്പുരുഷേ വർഷേ ഭഗവന്തമാദിപുരുഷം ലക്ഷ്മണാഗ്രജം
സീതാഭിരാമം രാമം തച്ചരണസന്നികർഷാഭിരതഃ
പരമഭാഗവതോ ഹനുമാൻ സഹ കിമ്പുരുഷൈരവിരത -
ഭക്തിരൂപാസ്തേ ॥ 1 ॥

ആർഷ്ഢിഷേണേന സഹ ഗന്ധർവൈരനുഗീയമാനാം
പരമകൽയാണീം ഭർത്യഭഗവത്കഥാം സമുപശൃണോതി
സ്വയം ചേദം ഗായതി ॥ 2 ॥

ഓം നമോ ഭഗവതേ ഉത്തമശ്ലോകായ നമ ആർയലക്ഷണ -
ശീലവ്രതായ നമ ഉപശിക്ഷിതാത്മന ഉപാസിതലോകായ നമഃ
സാധുവാദനികഷണായ നമോ ബ്രഹ്മൺയദേവായ
മഹാപുരുഷായ മഹാരാജായ നമ ഇതി ॥ 3 ॥

യത്തദ്വിശുദ്ധാനുഭവമാത്രമേകം

സ്വതേജസാ ധ്വസ്തഗുണവ്യവസ്ഥം ।

പ്രത്യക് പ്രശാന്തം സുധിയോപലംഭനം

ഹൃന്നാമരൂപം നിരഹം പ്രപദ്യേ ॥ 4 ॥

മർത്യാവതാരസ്ത്രിഹ മർത്യശിക്ഷണം

രക്ഷാവധായൈവ ന കേവലം വിഭോഃ |

കുത്വാന്യഥാ സ്യാദ്രമതഃ സ്വ ആത്മനഃ

സീതാകൃതാനി വ്യസനാനീശ്വരസ്യ || 5 ||

ന വൈ സ ആത്മാർത്ഥവതാം സുഹൃത്തമഃ

സക്തസ്ത്രിലോക്യാം ഭഗവാൻ വാസുദേവഃ |

ന സ്ത്രികൃതം കശ്ചലമശ്നുവീത

ന ലക്ഷ്മണം ചാപി വിഹാതുമർഹതി || 6 ||

ന ജൻമ നൂനം മഹതോ ന സൗഭഗം

ന വാങ് ന ബുദ്ധിർനാകൃതിസ്തോഷഹേതുഃ |

തൈര്യദ്വിസൃഷ്ടാനപി നോ വനൗകസ -

ശ്ചകാര സഖ്യേ ബത ലക്ഷ്മണാഗ്രജഃ || 7 ||

സുരോസുരോ വാപൃഥ വാനരോ നരഃ

സർവാത്മനാ യഃ സുകൃതജ്ഞമുത്തമം |

ഭജേത രാമം മനുജാകൃതിം ഹരിം

യ ഉത്തരാനനയത്കോസലാന്ദിവമിതി || 8 ||

ഭാരതേപി വർഷേ ഭഗവാനന്നാരായണാഖ്യ ആകൽപാന്ത -

മുപചിതധർമ്മജ്ഞാനവൈരാഗ്യേശ്വര്യോപശമോപരമാത്മോപ -

ലംഭനമനുഗ്രഹായാത്മവതാമനുകമ്പയാ തപോവ്യക്ത -

ഗതിശ്ചരതി || 9 ||

തം ഭഗവന്നാരദോ വർണാശ്രമവതീഭിർഭാരതീഭിഃ പ്രജാഭി -

ർഭഗവത്പ്രേക്ഷതാഭ്യാം സാംഖ്യയോഗാഭ്യാം ഭഗവദനുഭോ -

വോപവർണനം സാവർണേരുപദേക്ഷ്യമാണഃ പരമഭക്തി -

ഭാവേനോപസരതി ഇദം ചാഭിഗൃണാതി || 10 ||

ഓം നമോ ഭഗവതേ ഉപശമശീലായോപരതാനാത്മ്യായ
 നമോക്രിഞ്ചനവിത്തായ ഋഷിഋഷഭായ നരനാരായണായ
 പരമഹംസപരമഗുരവേ ആത്മാരാമാധിപതയേ
 നമോ നമ ഇതി || 11 ||

ഗായതി ചേദം —

കർതാസ്യ സർഗാദിഷു യോ ന ബധ്യതേ
 ന ഹന്യതേ ദേഹഗതോഽപി ദൈഹികൈഃ |
 ഭ്രഷ്ടൂർന ദൃഗ്യസ്യ ഗുണൈർവിദൂഷ്യതേ
 തസ്മൈ നമോഽസൗകൃതവിവികൃതസാക്ഷിണേ || 12 ||

ഇദം ഹി യോഗേശ്വര യോഗനൈപുണം
 ഹിരണ്യഗർഭോ ഭഗവാഞ്ജഗാദ യത് |
 യദന്തകാലേ ത്വയി നിർഗുണേ മനോ
 ഭക്ത്യാ ദധീതോജ്ജ്വലിതദുഷ്കലേവരഃ || 13 ||

യഥൈഹികാമുഷ്മികകാമലമ്പടഃ
 സുതേഷു ദാരേഷു ധനേഷു ചിന്തയൻ |
 ശങ്കേത വിദ്വാൻ കുകലേവരാത്യയാദ്
 യസ്തസ്യ യതഃ ശ്രമ ഏവ കേവലം || 14 ||

തന്നഃ പ്രഭോ ത്വം കുകലേവരാർപിതാം
 ത്വൻമായയാഹമ്മമതാമധോക്ഷജ |
 ഭിന്യാമ യേനാശു വയം സുദുർഭിദാം
 വിധേഹി യോഗം ത്വയി നഃ സ്വഭാവമിതി || 15 ||

ഭാരതേഽപ്യസ്ഥിൻ വർഷേ സരിച്ഛെലാഃ സന്തി ബഹവോ
 മലയോ മംഗലപ്രസ്ഥോ മൈനാകസ്ത്രികൂട ഋഷഭഃ കൂടകഃ
 കോൽപകഃ സഹ്യോ ദേവഗിരിരൂഷ്യമുകഃ ശ്രീശൈലോ

വേങ്കടോ മഹേന്ദ്രോ വാരിധാരോ വിന്ധ്യഃ ശുക്ലതിമാ -
 നൃക്ഷഗിരിഃ പാരിയാത്രോ ദ്രാണശ്ചിത്രകൂടോ ഗോവർധനോ
 ദൈവതകഃ കകുഭോ നീലോ ഗോകാമുഖ ഇന്ദ്രകീലഃ
 കാമഗിരിരിതി ചാന്യേ ച ശതസഹസ്രശഃ ശൈലാസ്തേഷാം
 നിതംബപ്രഭവാ നദാ നദ്യശ്ച സന്ത്യസംഖ്യാതാഃ || 16 ||

ഏതാസാമപോ ഭാരത്യഃ പ്രജാ നാമഭിരേവ പുനന്തീനാ -
 മാത്മനാ ചോപസ്സൃശന്തി || 17 ||

ചന്ദ്രവസാ താമ്രപർണീ അവടോദാ കൃതമാലാ വൈഹായസീ
 കാവേരീ വേണീ പയസ്വിനീ ശർകരാവർതാ തുംഗഭദ്രാ കൃഷ്ണാ
 വേൺയാ ഭീമരഥീ ഗോദാവരീ നിർവിന്ധ്യാ പയോഷ്ണീ താപീ
 രേവാ സുരസാ നർമദാ ചർമൺവതീ സിന്ധുരന്ധഃ ശോണശ്ച
 നദൗ മഹാനദീ വേദസ്ഥൃതിര്യുഷികുൽയാ ത്രിസാമാ
 കൗശികീ മന്ദാകിനീ യമുനാ സരസ്വതീ ദൃഷദ്വതീ
 ഗോമതീ സരയൂ രോധസ്വതീ സപ്തവതീ സുഷോമാ
 ശതദ്രുശ്ചന്ദ്രഭാഗാ മരുദ്വധാ വിതസ്താ അസിക്നീ
 വിശ്വേതി മഹാനദഃ || 18 ||

അസ്മിന്നേവ വർഷേ പുരുഷൈർലബ്ധജന്മഭിഃ ശുക്ലലോഹിത -
 കൃഷ്ണവർണേന സ്വാരബ്ധേന കർമണാ ദിവ്യമാനുഷനാരക -
 ഗതയോ ബഹു ആത്മന ആനുപൂർവ്വേണ സർവാ ഹ്യേവ
 സർവേഷാം വിധീയന്തേ യഥാ വർണവിധാനമപവർഗശ്ചാപി
 ഭവതി || 19 ||

യോഽസൗ ഭഗവതി സർവഭൂതാത്മന്യനാത്മേന്ദ്രനിരുക്തേ -
 ഞ്നിലയനേ പരമാത്മനി വാസുദേവേന്ദ്രനന്യനിമിത്ത -
 ഭക്തിയോഗലക്ഷണോ നാനാഗതിനിമിത്താവിദ്യാഗ്രന്ഥി -
 രന്ധനദ്വാരേണ യദാ ഹി മഹാപുരുഷപുരുഷപ്രസംഗഃ || 20 ||

ഏതദേവ ഹി ദേവാ ഗായന്തി —

അഹോ അമീഷാം കിമകാരി ശോഭനം

പ്രസന്ന ഏഷാം സ്വിദുത സ്വയം ഹരിഃ |

യൈർജനമ ലബ്ധം നൃഷു ഭാരതാജിരേ

മുകുന്ദസേവൗപയികം സ്പൃഹാ ഹി നഃ || 21 ||

കിം ദുഷ്കരൈർനഃ ക്രതുഭിസ്തപോവ്രതൈ -

ർദാനാദിഭിർവാ ദുജയേന ഫൽഗുനാ |

ന യത്ര നാരായണപാദപങ്കജ -

സ്മൃതിഃ പ്രമുഷ്ടാതിശയേന്ദ്രിയോത്സവാത് || 22 ||

കൽപായുഷാം സ്ഥാനജയാത്പുനർഭവാത്

ക്ഷണായുഷാം ഭാരതഭുജയോ വരം |

ക്ഷണേന മർത്യേന കൃതം മനസ്വിനഃ

സന്യസ്യ സംയാന്ത്യഭയം പദം ഹരേഃ || 23 ||

ന യത്ര വൈകുണ്ഠകമാസുധാപഗാ

ന സാധവോ ഭാഗവതാസ്തദാശ്രയാഃ |

ന യത്ര യജ്ഞശമവാ മഹോത്സവാഃ

സുരേശലോകോഽപി ന വൈ സ സേവ്യതാം || 24 ||

പ്രാപ്താ നൃജാതിം ത്വിഹ യേ ച ജന്തവോ

ജ്ഞാനക്രിയാദ്രവ്യകലാപസംഭൃതാം |

ന വൈ യതേരന്നപുനർഭവായ തേ

ഭൂയോ വനൗകാ ഇവ യാന്തി ബന്ധനം || 25 ||

യൈഃ ശ്രദ്ധയാ ബർഹിഷി ഭാഗശോ ഹവി -

ർനിരൂപ്തമിഷ്ടം വിധിമന്ത്രവസ്തുതഃ |

ഏകഃ പൃഥങ്നാമഭിരാഹുതോ മുദാ
ഗൃഹ്ണാതി പൂർണ്ണഃ സ്വയമാശിഷാം പ്രഭുഃ || 26 ||

സത്യം ദിശത്യർഥിതമർഥിതോ നൃണാം
നൈവാർഥദോ യത്പുനരർഥിതാ യതഃ |
സ്വയം വിധത്തേ ഭജതാമനിച്ഛതാ -
മിച്ഛാപിധാനം നിജപാദപൽലവം || 27 ||

യദ്യത്ര നഃ സ്വർഗസുഖാവശേഷിതം
സ്വിഷ്ടസ്യ സൂക്തസ്യ കൃതസ്യ ശോഭനം |
തേനാജനാഭേ സ്മൃതിമജ്ജന്മ നഃ സ്വാദ്
വർഷേ ഹരിർയദ്ഭജതാം ശം തനോതി || 28 ||

ശ്രീശുക ഉവാച
ജംബുദ്വീപസ്യ ച രാജന്നുപദ്വീപാനഷ്ടൗ ഹൈക
ഉപദിശന്തി സഗരാത്മജൈരശ്വാൻവേഷണ ഇമാം മഹീം
പരിതോ നിഖനദ്ഭിരുപകൽപിതാൻ || 29 ||

തദ്യഥാ സ്വർണ്ണപ്രസ്ഥശ്ചന്ദ്രശുക്ല ആവർതനോ രമണകോ
മന്ദരഹരിണഃ പാഞ്ചജന്യഃ സിംഹലോ ലങ്കേതി || 30 ||

ഏവം തവ ഭാരതോത്തമ ജംബുദ്വീപവർഷവിഭാഗോ
യഥോപദേശമുപവർണിത ഇതി || 31 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
പഞ്ചമസ്കന്ധേ ജംബുദ്വീപവർണനം നാമ ഏകോനവിംശോധ്യായഃ ||